

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

w sprawie z wniosku A. S. i P. S.

przy uczestnictwie G. S.A.

w W.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 18 maja 2020 r., sygn. akt XXVII Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten

odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wnioskodawcy A. S. i P. S. powołali się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, wynikającą z tego, że zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy zmienił postanowienie Sądu Rejonowego i oddalił wnioski o ustanowienie służebności przesyłu, mimo że uczestniczka postępowania nie posiadała tytułu prawnego do nieruchomości, a tym samym naruszenie art. 305² § 2 k.c. ma charakter oczywisty.

Zgodnie z utrwalonym poglądem, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Jest tak wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała przyjąć, by zaskarżone postanowienie było wadliwe, a tym bardziej, by było ono nieprawidłowe w stopniu oczywistym i widocznym *prima vista*.

Wniosek ten - w części merytorycznej - ograniczał się do stwierdzenia, że w uzasadnieniu zarzutów kasacyjnych wykazano, iż uczestniczka postępowania nie posiada wskazanego przez Sąd Okręgowy tytułu prawnego do nieruchomości, a w konsekwencji naruszenie art. 305² § 2 k.c. ma oczywisty charakter.

Przypomnieć należało w tym kontekście, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, stanowi - obok podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) - odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Wynika to z odmiennej funkcji wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, która polega na przekonaniu Sądu Najwyższego, że merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione z punktu widzenia jej publicznoprawnych, ponadindywidualnych celów. Ocena zasadności podstaw kasacyjnych i wypełniających je zarzutów ma charakter następczy i jest uwarunkowana uprzednim pozytywnym rozstrzygnięciem w przedmiocie przyczyny kasacyjnej. Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący winien zatem sformułować odrębny i rzeczowy wywód prawny, wskazujący, na czym polegają uchybienia popełnione przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia i dlaczego prowadzą do jego oczywistej wadliwości.

Odsyłanie do uzasadnienia podstaw kasacyjnych w celu umotywowania przyczyn kasacyjnych jest w związku z tym niedopuszczalne i zapoznaje szczególną funkcję wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uniemożliwiając Sądowi Najwyższemu ocenę istnienia przyczyn kasacyjnych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2019 r., V CSK 418/18, niepubl. i z dnia 19 czerwca 2019 r., IV CSK 575/18, niepubl. oraz powołane tam dalsze orzecznictwo). W judykaturze zauważa się także konsekwentnie, że rzeczą Sądu Najwyższego nie jest poszukiwanie argumentów na rzecz merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu, jeżeli strona nie powołuje ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, niepubl., z dnia 5 kwietnia 2017 r.,

II CSK 688/16, niepubl., z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, niepubl., i z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17, niepubl.).

Należało tym samym uznać, że skarżący nie wykazali twierdzonej przyczyny kasacyjnej, co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ubocznie trzeba zauważyć, że również zestawienie zarzutów kasacyjnych z całokształtem motywów zaskarżonego postanowienia, w tym zwłaszcza analizą decyzji administracyjnych wydanych na podstawie art. 35 i 37 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r., nr 3, poz. 14, obecnie uchylona) z załącznikami, które Sąd Okręgowy uznał za tytuł prawny po stronie uczestniczki do korzystania z nieruchomości wnioskodawców (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 92, z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68 i z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 29), nie pozwalało przyjąć, by zaskarżone postanowienie było dotknięte rażącą wadliwością. Stanowisko skarżących co do braku udowodnienia przymiotu ostateczności tych decyzji należało przy tym uznać za niejasne, mając na względzie, że atrybut ten nie wynika z „klauzuli prawomocności (ostateczności)”, lecz jest następstwem upływu ustawowych terminów do zaskarżenia decyzji w administracyjnym toku instancji (art. 12 k.p.a. w brzmieniu poprzedzającym ogłoszenie tekstu jednolitego z dnia 28 marca 1980 r., Dz.U. nr 9, poz. 26, obecnie art. 16 § 1 zdanie pierwsze k.p.a.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

ke